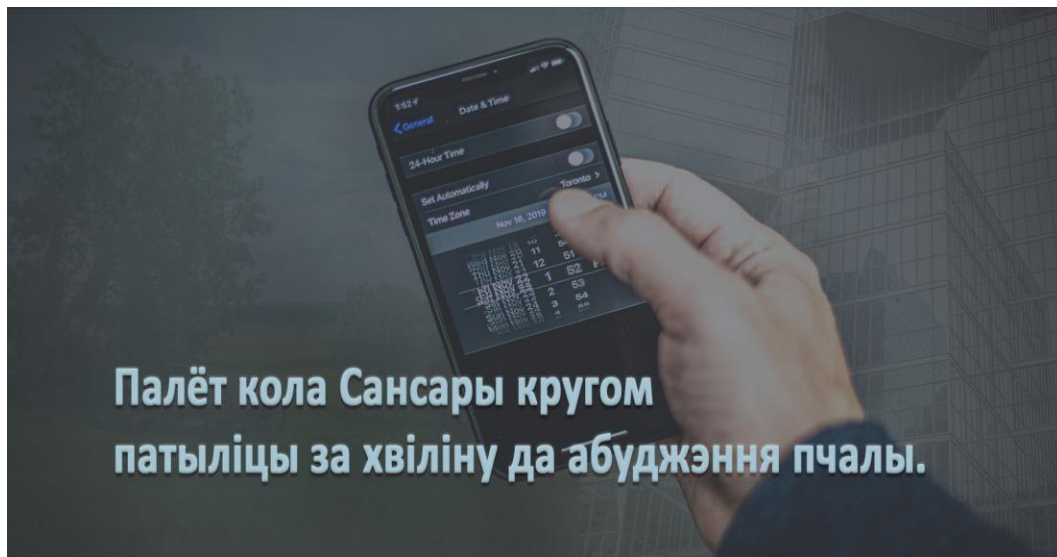

Гена Мельнічук: Палёт кола Сансары кругом патыліцы за хвіліну да абуджэння пчалы

(пераклад з расійскай мовы Аляксанда Каралькевіча)

Прагнуўся. Раніца. Цёмна. Як заўсёды - хутчэй за тэлефон. Паглядзець надвор'е. У Аўстраліі +23. Там хутка лета. Усё наадварот. Як яны там жывуць уніз галавой? Добра жывуць. Пішуць, што лепш чым мы ўніз нагамі. Прычына, мабыць не ў нагах, а ў галаве! Нью-Ёрк +12, нядрэнна. Соня яшчэ спіць. Вялікабрытанія +5, у Лізы туман. У Кобрыне, у цёткі Таісы +12, добра. Цяплей чым у нас. У Наташы +1, халаднавата, ды і вецер, напэўна. Шапку з вушамі на галаву! У Сінгапуры +32. Як заўсёды! Люблю нязменнасць. Да мора і загараць! Канада -13. Сёння холадна. Можа, вецер паўночны. Валёнкi не перашкодзяць. Інна напэўна ўжо накрыла ружы, трэба добра ўцяпліць, наперадзе - зіма. У Воршы - яшчэ восень. У Кіеве - дзядзька - на градус цяплей. У Іерусаліме +18. Зайздрасць дрэнны дарадца.

Звычайна так пачынаецца мой дзень.

Тут гляджу на дату - Ё-маё - 2039 год. Мусіць зданькі паскакалі! Уключыў, выключыў тэлефон. Разумны ж я. Нічога не змяняецца. 2039 - і ўсё тут. Што рабіць? У момант цяплю...

А хутка то ўжо і не атрымліваецца. Мне 74. Нечакана і імгненна. Толькі што малады быў і радасны. А зараз? Старасць - і не старасць яшчэ. Маладосць? Ужо не маладосць! Ні то - ні іншае. Прыдумаў. Другая маладосць. Другая - не ладная, на кані прыкладная. Напэўна, ужо пенсія. А якая там пенсія - самі ведаеце - на Камароўку за малаком і сырам! І на працу не трэба. Што дома рабіць цэлы дзень? На кухні хтосьці грамыхоча патэльнямі або гаршкамі. Ужо і не вызначыш - слых то не той. Напэўна, нейкая бабулька. Не - пажылая жанчына. Ай не - не зусім маладая. Так лепш!

Халодны пот градам. У скронях застукала, у вушах зазвінела. Анёл праляцеў. Уставаць не буду. Заякарусь - то ніколі не вярнуся. Невядома як трапіў, невядома як вяртацца. Памятаю па фільмах, што трапіць лёгка - выбрацца цяжэй. Папабегаеш, папашукаеш той партал... Дваццаць гадоў жыцця кату пад хвост. Якому кату? І ката няма. Адна непрыемнасць за другую чапляецца. Праўду казала мама: *"Жыццё прайшло як адзін дзень"*. А тут нават і дня не было. Пераначаваў - і на табе! 2039.

Чухаю патыліцу. Што рабіць?... Ёсць Налады - туды! Дата, час. І хутчэй! Час аўтаматычна, зялёны кружочак. Цісну яшчэ раз. Ізноў - 2039. Усе знік! І белай кашулі не сабраў. Ні падштанікаў, ні шкарпэтак не склаў. Нават насоўкі няма ў руку пакласці. Адразу 74. Колькі яшчэ працягну? Гадоў дзесяць... Хочацца болей. Рукі, ногі нахталт не баляць і галава ясная. Цяміць, раз ясная. Памятаю правіла: *"Стукайся ў зачыненыя дзверы дык адчыняць"*. Яшчэ раз у Налады, выбіраю аўтаматычную наладу часу. 20 гадоў можна пракруціць і пальцамі. Абы вярнуцца! І не такое зробіш. Як канёк-гарбунок - і ў кіпень зможаш. Не дай Б-г! Яшчэ мне ў кіпень!? Кручу, кручу, кручу, кручу - аж у вачах зайчыкі заскакалі. Круціцца ўсё - і гады, і месяцы, і гадзіны. Ды так хутка. Толькі год спыніўся, як укопаны. Усё роўна 2039, што такое. На кухні ўжо хтосьці пакашлівае...

Устаноўлена.

Прывітанне! Здарова жывеш! - час ад часу не лягчэй. 1939. Дом драўляны, добра хоць падлога не гліняная. Печ паліцца, 5 гадзін. Хтосьці кукарэкнуў. Пара ўставаць. Восень і халаднавата, снегу яшчэ няма, кастрычнік. Конь іржэ. Ігагоча карацей. Што ў гэты час рабілі? Араць трэба. Захінаць сідэраты. А я і каня запрагаць то не ўмею. Ўмеў, ды забыўся. Куды мне ўставаць.

1939. Бацька казаў: *"Гена! Пры Польшчы Нашы людэ жылы ліпш, чым зарэ."* Але Саветы ўжо прыйшлі. Так што лепш не атрымаецца, спазніўся. Хутка ўсё забяруць.

І дзякуй не скажуць. Ды яшчэ і ў лагер. І не піянерскі! Сіл няма ўставаць. Добраахвотна не пайду. Гэтага дакладна не вытрымаю. Магу стаць антысаветчыкам. А яшчэ і белым спачуваю, і бандэраўцам. Супраць камуністаў і супраць немцаў. Людзі казалі: “*Будзь заўсёды супраць - не памылішся!*” Слухаўся. Спрабую круціць час далей, пару разоў крутануў. Тры разы пстрыкнула. Добра, што наперад, усё-такі бліжэй да дзевятнаццатага. 1942. Здалося або ўзапраўду? - нехта сказаў: “*гутэн моргэн*”. Я яшчэ ведаю гутэн абэнд. Усё. Болей - не бяльмеса! Што буду рабіць? На мыгах паказваць? Студзень. Што такое колецца? Я ў лесе. У стозе сена. Мароз. Куды тут уставаць. Немцы ў вёсцы дакладна ёсць. Амаль упэўнены, што калі стануць катаваць і ламаць косткі - магу выдаць і партызан і падпольшчыкаў. Слабы я. Страшна. Якая я свіння! Не, на гэта падпісацца не магу, як хочаце. Лепш памерці героем. Можа з Кузьмой падарву чыгунку ў Янаве... Потым аднаўляць... А сэнс?

Трэба рухацца наперад. Шанец выбрацца яшчэ ёсць - зарадкі засталася 11 адсоткаў (трэба было ўвечары на падзарадку падлучацца, гультай). Спрабую круціць далей. Зарадкі засталася ўжо 9 адсоткаў. Энергіі становіцца менш. Хопіць яшчэ на некалькі спроб. Дні ляцяць як шалёныя і месяцы круцяцца добра. Лічбы ходзяць як звар'яцелыя. Гады скачуць самі сабе, як захочуць. Стаўлю ліпень, будзе цяплей. Я ж басаногі - холадна. І ўсё гэты 2039 выпадае. Як на злосць. Выключу тэлефон. Уключу. Можа само ўсё адновіцца.

Зрабіў хутка. Ізноў - год 2039. Што тут рабіць. Прыйдзецца зноў ў зачыненыя дзверы ламіцца. Здымаю “аўтаматычна”. Кручу рулетку. Гады ляцяць як птушкі. Вераб'і. Круціш назад - на злосць круцяцца наперад. Паспрабаваў круціць наперад атрымалася назад. Ну хоць так добра, што не дзень сурка.

1992. Ооо, да мэты яшчэ зашмат. Бывай краіна, бывай праца. Збірай торбы і ў Польшчу на базар. Дзеці малыя. Конікам на карачках скакаць! Па другім крузе. Не вытрымаю. Уключыў камеру наадварот, гляджу ў экран і праўда - чорны. Не дрэнна. Падманвала Пугачова, што “*Жыццё немагчыма павярнуць назад і мяса з катлет не ўзновіш*”. Маладосць аказваецца вярнуць можна. І на скронях снегу няма, і пузік знік. Выдатна. Ужо бягу, хтосьці плача. Ледзь не саскочыў з ложка. Своечасова стрымаўся. А назад як вярнуцца? А калі я ўжо там ёсць. Пабягу - а там другі Гена такі ж - малады і прыгожы, чорны і без пузіка. Выходзіць нас будзе два? Выносіць ногі трэба. Пакуль не позна.

Надзея пакідае. Апошні шанец. Круціць наладу ўжо не дапамагае. Пастаўлю на аўтамат. Можа сам адумаецца. Паставіў. І шчасце! Валька з кухні крычыць: “Гена,

чайнік закінеў. Ідзі гарбату засынай! ” Божа, дзякуй табе. Вярнуўся. Хутчэй устаю пакуль тэлефон не перадумаў. Можа яго выкінуць зусім. А ну, як наступны раз не адумаецца, не выправіць час. Што рабіць? І Чарнышэўскі не дапаможа. Вось дурнем жа быў круглым, ня слухаўся. Казалі мне: “Тата, памянай тэлефон, памянай тэлефон, ён ужо стары.” Пашкадаваў баксы. Цяпер такое перажыць! Скупы плаціць за ўсё. Зазіраю ў вакно - цёмна. Мінск, восень, лістапад. Усё правільна - на працу. Хутчэй на працу! І сіні тралейбус у выкананні Агузаравай паслухаць. Або Высоцкага - як ты выжыў, як ты vyrатаваўся?

Адзначым vyrатаванне - вяртанне.

А кола Сансары ўсё круціцца і круціцца!
Добра хоць памяць адключаюць!

Гена Мельнічук

Лістапад 2019

Gena Melnichuk: Flight of Sansara cycle around back of the head for a moment before bee awakening (magazine “CULTURE. NATION”, December 2019, issue 24, p. 86-89, www.sakavik.net)

In this fantastic stotyelling the author imagines that he lives 20 years later, in 2039. Every moment he is trying to be awakened he finds himself in various situations and space-time while attempting to answer the meaning of his life and human life generally.

Гена Мельничук: Полет Сансары вокруг затылка перед пробуждением пчелы (журнал «КУЛЬТУРА. НАЦИЯ», декабрь 2019, выпуск 24, стр. 86-89, www.sakavik.net)

В этом фантастическом рассказе автор воображает, что он живет 20 лет спустя, в 2039 году. Каждый момент, когда он пытается пробудиться, он оказывается в различных пространственно-временных ситуациях, пытаясь ответить о смысле своей жизни и жизни человека в целом.